

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Навчально-науковий інститут іноземної філології
Кафедра германської філології та зарубіжної літератури

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

з обов'язкової освітньої компоненти
ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА
(Частина 1. Античність – Відродження)

для підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
предметна спеціальність	035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
спеціалізація освітня програма	Німецька мова та література (переклад включно)
ННІ	іноземної філології

Укладачі: завідувач кафедри германської філології та зарубіжної літератури **Астрахан Наталя**, доцент кафедри германської філології та зарубіжної літератури **Закалюжний Леонід**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри германської філології
та зарубіжної літератури
Протокол від № 12 від 12.04.2023

Завідувач кафедри _____ Наталя АСТРАХАН

Житомир 2023

УДК 82(1-87)

А 83

*Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного
університету імені Івана Франка
(протокол № 10 від 26 травня 2023 року)*

Рецензенти:

Тетяна КОВАЛЬОВА, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Поліського національного університету;

Олександр ЄВЧЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри філософсько-історичних студій та масових комунікацій Державного університету «Житомирська політехніка»;

Наталія БОРИСЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології та перекладу ННІ іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Астрахан Н. І., Закалюжний Л. В. Інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять із освітньої компоненти «Зарубіжна література» для здобувачів першого рівня вищої освіти. Частина 1. Античність – Відродження. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка. 2023. 75 с.

© Астрахан Н. І., 2023

© Закалюжний Л. В., 2023

© Житомирський державний
університет імені Івана Франка, 2023

ЗМІСТ

Опис освітньої компоненти.....	4
Критерії оцінювання навчальних досягнень на семінарському занятті.....	5
Семінарське заняття № 1	7
Семінарське заняття № 2	9
Семінарське заняття № 3	11
Семінарське заняття № 4.....	13
Семінарське заняття № 5	15
Семінарське заняття № 6.....	17
Семінарське заняття № 7	20
Семінарське заняття № 8	22
Семінарське заняття № 9	24
Семінарське заняття № 10.....	26
Семінарське заняття № 11.....	29
Семінарське заняття № 12.....	32
Семінарське заняття № 13.....	35
Семінарське заняття № 14.....	37
Семінарське заняття № 15.....	40
Питання до заліку.....	43
Тестові завдання для самоконтролю.....	46
Рекомендована література.....	73

ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП / ОНП рівень вищої освіти	Характеристика освітньої компоненти	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 6	03 Гуманітарні науки	Обов'язкова	
	035 Філологія		
Модулів - 2	Німецька мова та література (переклад включно)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 180		Перший	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 3 год., самостійної роботи студента - 7 год.	перший (бакалаврський)	24 год.	6 год.
		Практичні / Семінарські	
		30 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		66 год.	86 год.
		Індивідуальна робота	
		60 год.	80 год.
		Вид контролю: залік	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ НА СЕМІНАРСЬКОМУ ЗАНЯТТІ

Відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка та згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» (https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf.) розроблені критерії оцінювання відповідей на теоретичні питання та виконання практичних завдань на семінарських заняттях.

Академічні досягнення здобувачів за всіма видами навчальних робіт, передбачених навчальною та робочою програмами, силабусом, інструктивно-методичними матеріалами до семінарських занять, методичними рекомендаціями до організації самостійної та індивідуальної роботи, повно та системно оцінюються в ході поточного, модульного та підсумкового контролю.

Семінарське заняття	Теоретичні питання (кількість балів)	Практичні завдання (кількість балів)
Семінарське заняття № 1	50	50
Семінарське заняття № 2	50	50
Семінарське заняття № 3	50	50
Семінарське заняття № 4	50	50
Семінарське заняття № 5	50	50
Семінарське заняття № 6	50	50
Семінарське заняття № 7	50	50
Семінарське заняття № 8	50	50
Семінарське заняття № 9	50	50
Модульна контрольна робота	100	

Семінарське заняття № 10	50	50
Семінарське заняття № 11	50	50
Семінарське заняття № 12	50	50
Семінарське заняття № 13	50	50
Семінарське заняття № 14	50	50
Семінарське заняття № 15	50	50
Підсумкова модульна контрольна Робота	100	

Додаткові бали за самостійно виконану роботу

(вказується максимальний додатковий бал, кількість балів може бути зменшена внаслідок неоригінальності репрезентованого тексту чи візуального ряду, фактичних помилок, орфографічних та пунктуаційних помилок, інших недоліків репрезентації)

1. Презентація за одним із питань теми – 10 балів.
2. Презентація за темою заняття – 15 балів.
3. Авторський есей за проблемними питаннями теми – 20 балів.
4. Оригінальний творчий проєкт за питаннями теми (переклад фрагменту іншомовного тексту, ілюстрація, музикальний твір, кіносценарій і т.п.) – 30 балів.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1

Тема: ДАВНЬОГРЕЦЬКА МІФОЛОГІЯ

Мета: Сформувати у здобувачів уявлення про етапи становлення міфології Стародавньої Греції, її зв'язок з культурно-історичними обставинами, географічним положенням, соціальними умовами життя давніх греків, вплив на розвиток античної літератури.

Опорні поняття: міф, космогонічні, теогонічні, антропогонічні міфи, пантеон богів, цикли античних міфів, міфологія, міфологічне мислення.

ПЛАН

1. Поняття про міф. Особливості міфологічного мислення.
2. Своєрідність давньогрецької міфології. Класифікація міфів Стародавньої Греції. Міфи космогонічні (про походження світу), теогонічні (про походження богів і надприродних істот), антропогонічні (про походження людини).
3. Міфи про богів-олімпійців. Олімпійський пантеон.
4. Міфи про героїв (Геракл, Одисей, Персей, Тесей).
5. Найважливіші цикли давньогрецьких міфів. Троянський цикл. Фіванський цикл. Плавання аргонавтів.
6. Міфологія як основне джерело античної літератури. Давньогрецькі міфи у світовій літературі.
7. Антична міфологія й архетипна основа вічних сюжетів та образів світової літератури.

Література

Основна

1. Пащенко В., Пащенко Н. Антична література : підручник для студ. вищ. навч. закладів. Київ, 2001. 718 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk644465.pdf>
2. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: історико-естетичний нарис. Київ: Видавничий дім «КМ Академія». 2004. 360 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16808?show=full>

Допоміжна

1. Кун М. Легенди і міфи Стародавньої Греції / Пер. з рос. Ю. Іванченка. Харків. 2008. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Nikolai_Kun/Lehendy_i_mify_starodavnoi_Hretsii_vyd_2008.pdf

2. Словник античної міфології / Укл. Козовик І., Пономарів О. Київ, 1985. 236 с. URL: <http://litopys.org.ua/slovmith/slov.htm>

Додаткові завдання

Завдання: навести по десять прикладів інтерпретації образів і фабул давньогрецьких міфів у світовій літературі XIX – XX століть (письменник, назва твору, образ чи фабула).

Наприклад: Інтерпретація образу кентавра(-ів) в романі Джона Андайка «Кентавр», циклі романів Джоан Ролінг про Гаррі Поттера чи творах Ріка Ріордана про Персі Джексона.

Завдання для письмової роботи у гугл-формі

1. Назвіть основні етапи становлення давньогрецької міфології?
2. Як позначався на еволюції давньогрецьких міфів рух від матріархату до патріархату?
3. Що є характерним для міфологічного мислення?
4. Наведіть приклад хтонічного чудовиська з одного із міфів Стародавньої Греції.
5. Яку назву отримав пантеон давньогрецьких богів?
6. Які світоглядні зрушення стояли за появою міфів про героїв?
7. Коротко розкажіть про одного з персонажів давньогрецьких міфів. Чому саме його Ви обрали?
8. Наведіть приклад теогонічного міфу.
9. Назвіть героїв троянського циклу міфів.
10. Назвіть героїв фіванського міфологічного циклу.
11. Які з актуальних для сучасної людини «крилатих висловів» укорінені у античних міфах?
12. Який з міфів Стародавньої Греції Ви запропонували б екранізувати сьогодні? Чому?

Семінарське заняття № 2

Тема: ГЕРОЇЧНИЙ ЕПОС СТАРОДАВНЬОЇ ГРЕЦІЇ. ГОМЕР. «ІЛІАДА» ТА «ОДІССЕЯ».

Мета: сформувати у здобувачів освіти уявлення, про формування, побутування, естетичні та художні особливості поем Гомера «Іліада та «Одіссея», показати, як у них відображаються соціально-історичні обставини Стародавньої Греції межі II та I тисячоліття до н.е., рух від міфологічного до художнього мислення, становлення епосу у античній літературі, світоглядні зрушення, актуальні для архаїчного періоду давньогрецької літератури.

Опорні поняття: «гомерівське питання», героїчний епос, міф, сюжет, композиція, міфологічна основа, «епічний стиль», гекзаметр, цезура, постійні епітети, епічні формули.

План

1. Виникнення та форма побутування гомерівського епосу.
2. «Гомерівське питання» та варіанти його вирішення.
3. Міфи троянського циклу і сюжет «Іліади» й «Одіссеї».
4. Образна система поем. Ахілл і Гектор. Одиссей – новий тип героя. Жіночі образи. Боги і герої.
5. Художній стиль Гомера. Принципи епічного стилю.
6. Художня дійсність гомерових поем.
7. Поетична техніка епосу.
8. Гомерівський епос і народження античної естетики.

Література

Основна

1. Пащенко В., Пащенко Н. Антична література : підручник для студ. вищ. навч. закладів. Київ, 2001. 718 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk644465.pdf>
2. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: історико-естетичний нарис. Київ: Видавничий дім «КМ Академія». 2004. 360 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16808?show=full>

Допоміжна

1. Антична література. Тема. 2001. № 4. 130 с.
2. Кун М. Легенди і міфи Стародавньої Греції / Пер. з рос. Ю. Іванченка. Харків. 2008. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Nikolai_Kun/Lehendy_i_mify_starodavnoi_Hretsii_vyd_2008.pdf

3. Словник античної міфології / Укл. Козовик І., Пономарів О. Київ, 1985. 236 с. URL: <http://litopys.org.ua/slovmith/slov.htm>

Завдання для письмової роботи у гугл-формі

1. Чому не можна називати Гомера «письменником»?
2. Який варіант вирішення «гомерівського питання» є найбільш переконливим, на Ваш погляд?
3. Як міфи пояснюють причину Троянської війни?
4. Що уявляє собою гекзаметр?
5. Якими є характеристики рими у поемах Гомера?
6. Назвіть спільні риси композиції «Іліади» та «Одіссеї»?
7. Як ставиться Гомер до персонажів «Іліади», що є представниками ворогуючих таборів? На чиєму боці Гомер?
8. Що таке екфразис? Для чого у поемі «Іліада» потрібен детальний опис щита Ахілла?
9. Чим, на Ваш погляд, докорінно відрізняються «Іліада» та «Одіссея»?
10. Як звали батька захисника Трої Гектора?
11. Як називався рідний острів Одиссея? Чим можна пояснити прагнення героя повернутися на батьківщину?
12. Як довго Одиссей був відсутній на рідному острові? Чим можна пояснити тривале блукання героя перед поверненням додому?

Семінарське заняття № 3

Тема: ДАВНЬОГРЕЦЬКА ТРАГЕДІЯ. ТВОРЧІСТЬ СОФОКЛА

Мета: охарактеризувати становлення античної драми, розкрити особливості проблематики та поетики давньогрецької трагедії, художні особливості трагедії Софокла, роль творчого здобутку цього драматурга в розвитку античної та світової літератури.

Опорні поняття: театр, драма, театрон, сцене, орхестра, проскеній, котурни, трагедія, комедія, сатирівська драма, Діонісії, амфітеатр, фатум, ретроспекція, антиципація, ретроспективно-аналітична композиція.

План

1. Становлення античного театру. Зв'язок з культом бога Діоніса. Роль театру у житті давньогрецького полісу.
2. Трагедія як провідний жанр давньогрецької літератури V ст. до н.е. Вплив давньогрецької трагедії на подальший розвиток світового театрального мистецтва.
3. Софокл – поет розквіту афінської рабовласницької демократії. Еволюція жанру трагедії у творчості Софокла. Новаторство драматурга.
4. Проблема року та свободи людини у трагедії «Едіп-цар». Образ головного героя. Принцип трагічної іронії.
5. Сюжет і композиційна структура трагедії Софокла, її особливості. Прийом ретроспекції.
6. Аристотель про жанр трагедії та внесок Софокла у розвиток античної драми.
7. Трагедія «Едіп-цар» у мистецтві й літературі наступних епох.

Література

Основна

1. Пащенко В., Пащенко Н. Антична література : підручник для студ. вищ. навч. закладів. Київ, 2001. 718 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk644465.pdf>
2. Софокл. Цар Едіп / Пер. з давньогр. Бориса Тена. URL: https://www.ae-lib.org.ua/texts/sophocles_oedipus_tyrannus_ua.htm
3. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: історико-естетичний нарис. Київ: Видавничий дім «КМ Академія». 2004.

360 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16808?show=full>

Допоміжна

1. Антична література. *Тема*. 2001. № 4. 130 с.
2. Трохимчук О. Софокл та його трагедія контрасту «Цар Едіп»: вектори інтерпретації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2019. № 42. Том 2. С. 137–140. URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v42/part_2/36.pdf
3. Шалагінов Б. Афіньська трагедія. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2004. № 11. С. 32–42.
4. Шевченко С. Трагедія Софокла «Едіп-цар» на сцені сучасного українського театру // *Матеріали XXVI наукової конференції здобувачів вищої освіти «Історичний досвід і сучасність»: доповіді / відп. ред. В. М. Букач. Одеса, 2020. Вип. 39. С. 27–34. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/7982>*

Запитання для самостійної роботи у гугл-формі

1. Театр у Афінах носив ім'я бога...
2. Відомості про становлення античної драми містить трактат IV ст. до н.е .... (автор і назва)
3. Перший вихід хора в античній трагедії називався...
4. Життя Софокла було пов'язане з містом ...
5. В основу трагедії «Едіп-цар» покладені міфи ... циклу
6. Як звали прийомних батьків Едіпа?
7. Слепий провидець, який від богів дізнався правду про причину пошесті, носив ім'я...
8. Скількох дітей мав Едіп?
9. Софокл ввів у трагедію третього актора, а хто ввів другого?
10. Як звали міфічну істоту, чий загадки розгадав Едіп?
11. Чи пов'язані між собою зародження драми й театру та розквіт полісної системи?
12. У чому полягає принципова різниця між античним і сучасним театром?

Семінарське заняття № 4

Тема: ДАВНЬОГРЕЦЬКА ТРАГЕДІЯ. ТВОРЧІСТЬ ЕВРИПІДА

Мета: сформувати у здобувачів уявлення про значення творчості Еврипіда в контексті становлення давньогрецької драми, художні особливості античної трагедії, своєрідність поетики трагедії Еврипіда.

Опорні поняття: театр, драма, театрон, сцене, орхестра, проскеній, котурни, трагедія, комедія, сатирівська драма, Діонісії, амфітеатр, фатум, ретроспекція, антиципація, стіхоміфія, ремарка, софізм.

ПЛАН

1. Еврипід – поет розкладу афінської рабовласницької демократії.
2. Художні особливості трагедій Еврипіда.
3. Драматургічна спадщина Еврипіда. Новаторство драматурга.
4. Трагедія «Медея», її місце у творчості Еврипіда. Міф і його інтерпретація драматургом.
5. Проблематика п'єси «Медея», своєрідність композиції.
6. Основні характери трагедії. Образ головної героїні. Ясон і Медея.
7. Психологізм трагедій Еврипіда.
8. Значення творчості Еврипіда для розвитку європейської драми і театру.

Література

Основна

1. Еврипід. Медея / Пер. з давньогр. Бориса Тена. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3010>
2. Пащенко В., Пащенко Н. Антична література : підручник для студ. вищ. навч. закладів. Київ, 2001. 718 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk644465.pdf>
3. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: історико-естетичний нарис. Київ: Видавничий дім «КМ Академія». 2004. 360 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16808?Show=full>

Допоміжна

1. Антична література. Тема. 2001. № 4. 130 с.

2. Лисенко О. С. Розгортання архетипу трагедії у драмі «Медея» Л. Разумовської // Актуальні проблеми металінгвістики : Збірник наукових статей за матеріалами VI Міжнародної наукової конференції. Черкаси, 2009. С. 210–213. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/724/1/rozgortannja.pdf>

3. Шалагінов Б. Афіньська трагедія. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2004. № 11. С. 32–42.

Запитання для самостійної роботи у гугл-формі

1. У якому столітті жив Еврипід?
2. Як, за літописами, біографія Еврипіда пов'язана з битвою при Саламіні?
3. Міфи якого циклу покладено в основу «Медеї»?
4. У якому місті розгортається дія трагедії?
5. Як звали невірного чоловіка Медеї?
6. З яких причин чоловік Медеї віддав перевагу іншій жінці?
7. Як називалась комедія Арістофана, що містила пародію на трагедії Еврипіда?
8. Яка посадова особа в Афінах відповідала за театральні постанови?
9. Що таке театрон?
10. Як звали великого французького трагіка доби класицизму, який був послідовником традицій Еврипіда?
11. Назва знаменитого корабля, на якому здійснювалися пошуки золотого руна
12. Ім'я давньогрецької богині, щодо якої вживали епітет «Кіпріда»?

Семінарське заняття № 5

Тема: ЛІТЕРАТУРА ДОБИ ПРИНЦИПАТУ АВГУСТА. ТВОРЧІСТЬ ВЕРГІЛІЯ

Мета: розкрити значення творчості Вергілія в контексті розвитку римської літератури, висвітлити еволюцію та новаторський характер творів поета, охарактеризувати художньо-естетичну своєрідність поеми «Енеїда», її зв'язок з героїчним епосом Гомера, вплив на подальший розвиток світової літератури.

Опорні поняття: принципат, епос, епічна поема, буколіки, еклоги, дидактичний епос, інтертекстуальність, сюжет, наслідування, епічна дистанція, пафос, історизм, міф.

ПЛАН

1. Доба принципату Августа – перехід від республіки до імперії. Особливості розвитку літератури зазначеного періоду. Гурток Мецената.
2. «Буколіки» Вергілія, їх новаторський характер, порівняно з буколіками Феокріта. I-IV еклоги.
3. Зв'язок дидактичної поеми «Георгіки» Вергілія з традиціями дидактичного епосу Гесіода. Спільне та відмінне.
4. Традиції Гомера і творчий задум Вергілія. Творча історія «Енеїди». Роль Октавіана Августа у створенні й публікації поеми.
5. Династична та патріотична ідеї в поемі: особливості художньої інтерпретації минулого і майбутнього Риму.
6. Сюжет та композиції «Енеїди». Спільне та відмінне з Гомеровими «Іліадою» та «Одіссеєю». Жанрова своєрідність твору.
7. Система образів героїв. Еней як людина обов'язку перед державою. Жіночі образи в поемі.
8. Доля Вергілієвої «Енеїди» в перекладах і переробках. Вплив на подальший розвиток римської та світової літератури.

ПЛАН

1. Вергілій. Еклоги. Уривки / Пер. з лат. М. Зерова, М. Борецького, А. Цісика, В. Маслюка. URL: https://www.ae-lib.org.ua/texts/vergilius_eclogae_ua.htm
2. Вергілій. Георгіки. Уривки / Пер. з лат. М. Зерова. URL: https://www.ae-lib.org.ua/texts/vergilius_georgicon_ua.htm
3. Вергілій. Енеїда / Пер. М. Білика. URL: https://www.ae-lib.org.ua/texts/vergilius_aeneis_ua.htm

4. Пащенко В., Пащенко Н. Антична література : підручник для студ. вищ. навч. закладів. Київ, 2001. 718 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk644465.pdf>

4. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: історико-естетичний нарис. Київ: Видавничий дім «КМ Академія». 2004. 360 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16808?show=full>

Допоміжна

1. Зарудний Є. Вергілій та Котляревський: два Енеї // День. 2005. 17 вересня. URL: <http://incognita.day.kyiv.ua/vergilij-ta-kotlyarevskij-dva-eneyi.html>

2. Міняйло Н. Основні цінності *populus Romanus* республіканського періоду за поемою Вергілія «Енеїда». *Етнічна історія народів Європи*. 2013. Вип. 39. С. 53–57. URL: <http://ethnic.history.univ.kiev.ua/data/2013/39/articles/8.pdf>

3. Стріха М. До Вергілія – з Андрієм Содоморою. *ЛитАкцент*. 2011. 4 липня. URL: <http://litakcent.com/2011/07/04/15119/>

4. Улюра Г. «Енеїда» Котляревського: не знайшов для своїх ідеалів серйозну форму // LB.ua. 2017. 18 серпня. URL: https://rus.lb.ua/culture/2017/08/18/374301_eneida_kotlyarevskogo.html

Запитання для самостійної роботи у гугл-формі

1. У чому полягає принципова різниця між епосом Гомера та Вергілія?
2. Доба принципату Августа сприяла чи навпаки заважала розвитку літератури?
3. Що об'єднує творчість Вергілія та двох інших великих поетів доби Августа – Овідія й Горація?
4. У якому столітті жив Вергілій?
5. Як називалась поема Гесіода, якій наслідував Вергілій у книзі «Буколіки»?
6. Людину, яка є покровителем діячів мистецтва, називають ...
7. Чому саме Вергілія визнавав християнський світ, вирізняючи його з-поміж інших «язичницьких» авторів?
8. Якій сфері людської діяльності присвячений твір Вергілія «Георгіки»?
9. Зі скількох пісень (частин) складається «Енеїда»?
10. Який епітет найчастіше супроводжує появу Енея на сторінках поеми?
11. Де і від кого дізнався Еней про свою місію і майбутню велич Риму?
12. Яким поетичним розміром написана Енеїда?

Семінарське заняття № 6

Тема: ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ СЕРЕДНЬОВІЧНИЙ ЕПОС. «ПІСНЯ ПРО РОЛАНДА»

Мета: сформувати у здобувачів освіти уявлення про культурно-історичні умови завершення процесу створення й фіксації на письмі західноєвропейського середньовічного епосу, художню своєрідність французького героїчного епосу «Пісня про Роланда».

Опорні поняття: епос, Середньовіччя, Каролінгське Відродження, *chansons de geste*, епічний цикл, епічна дистанція, гіперболізація, постійні епітети, поетика повтору, пейзаж, епічний герой, асонансна рима, композиція.

ПЛАН

1. Каролінгське Відродження та його роль у розвитку європейської культури.
2. Літературний розвиток Франції у IX-XIII століттях. Три основні цикли французьких епічних поем – *chansons de geste* («пісень про діяння»).
3. «Пісня про Роланда» як середньовічний епос – історичні події та їх поетична інтерпретація. Епічна дистанція між подіями та автором. Спільні риси з античним епосом.
4. Фольклорні мотиви (гіперболізація, постійні епітети, поетика повтору, фантастичні елементи тощо) в поемі та проблема авторства. Пейзаж і його художня функція.
5. Образ «милі Франції». Патріотичний пафос «Пісні про Роланда» й тема захисту рідної землі від ворога. Специфіка образів маврів.
6. Своєрідність сюжету та композиції поеми.
7. Зображення середньовічного феодального суспільства. Карл – центральний персонаж поеми.
8. Роланд як епічний герой. Образи інших персонажів (Олів'є, Турпен, Ганелон). Жіночі образи в поемі.

Література

Основна

1. Давиденко Г., Акуленко В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження : навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ, 2007. 248 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Davydenko_Halyna_/Istoriia_zarubizhnoi_literatury_serednikh_vikiv_ta_doby_Vidrozhennia.pdf
2. Коломієць Н. Еволюція героїчного епосу Західної Європи доби пізнього Середньовіччя // Літератури світу: поетика, ментальність і духовність : Збірник наукових праць / Гол. ред. С. Ковпик. Кривий Ріг, 2015. С. 316–323. URL: https://journal.kdpu.edu.ua/world_lit/article/view/1340
3. Пісня про Роланда / Перекл. зі старофранцузької В. Пащенко, Н. Пащенко. Київ: Либідь, 2003. URL: https://ae-lib.org.ua/texts/la_chanson_de_roland_ua.htm
4. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. Львів, 1993. 312 с. URL: http://lib.mdpu.org.ua/load/angliskii/Istora_zarubignoi_literaturi_Shapovalova_M_S_i_dr.pdf

Допоміжна

1. Козлик І. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика) : навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2011. 344 с. URL: <http://surl.li/jvjr>
2. Лащик Н. «Пісня про Роланда» в перекладі Василя Щурата. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 1999. № 11. С. 54–56. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/3529.pdf>
3. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: історико-естетичний нарис. Київ: Видавничий дім «КМ Академія». 2004. 360 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16808?show=full>

Запитання для самостійної роботи у гугл-формі

1. Які риси «Пісні про Роланда» вказують на її фольклорне походження, а які – на літературний (авторський) характер?
2. На основі порівняння «Пісні про Роланда» й поеми Гомера «Іліада» поміркуйте, що є спільним, а що відмінним для західноєвропейського й давньогрецького епосу.

3. Порівняйте ставлення Гомера до троянців і ставлення автора «Пісні про Роланда» до маврів. Чи можна говорити про об'єктивний характер оповіді в обох випадках?
4. У якому столітті була записана «Пісня про Роланда», а в якому відбулися історичні події, про які розповідається у поемі?
5. З ким в історичній дійсності зіткнувся ар'єргард війська Карла Великого у Ронсевальській ущелині?
6. Назвіть ім'я зрадника, який підмовив сарацинів напасти на ар'єргард війська франків у «Пісні про Роланда».
7. Який епітет супроводжує згадку про Францію в «Пісні про Роланда»?
8. Які назви мали меч і ріг Роланда?
9. Як у Франції називались поеми про героїчні подвиги?
10. Як називаються строфи, у які об'єднуються десятискладові асонансні вірші «Пісні про Роланда»?
11. Від імені якого історичного діяча, як вважають, походить слов'янське слово «король»?
12. Назвіть факти, що підтверджують культурне піднесення у період «Каролінгського відродження».

Семінарське заняття № 7

Тема: «ПІСНЯ ПРО НІБЕЛУНГІВ»

Мета: сформуванати у здобувачів освіти уявлення про художню своєрідність середньовічного германського епосу «Пісня про Нібелунгів», його міфологічне коріння, специфіку створеної картини світу.

Опорні поняття: епос, Середньовіччя, міф, сага, германці, епічна дистанція, епічний хронотоп, епічний герой, композиція, куртуазність, «авентюра».

ПЛАН

1. Походження «Пісні про Нібелунгів», спільне й відмінне з французьким та іспанським національним епосом.
2. Міфологічна, казкова, історична основа «Пісні». Зв'язок зі «Старшою Еддою». Місце та час створення. Проблема авторства.
3. Художня своєрідність середньовічного германського епосу.
4. Епічний хронотоп та епічний стиль «Пісні», основні засоби його створення.
5. Морально-етична проблематика поеми.
6. Принципи побудови образної системи твору.
7. Куртуазні мотиви. Поетизація рицарського побуту й кодексу поведінки. Вплив рицарського роману. Своєрідність зображення жіночих образів у «Пісні про Нібелунгів».
8. «Пісня про Нібелунгів» у мистецтві наступних епох: живопис, література, театр, кінематограф.

Література

Основна

1. Європейське Середньовіччя : літературний флорилегіум / Упорядник Б. Щавурський. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2020. 944 с.
2. Фюман Ф. Пісня про Нібелунгів у прозовому переказі / Пер. з нім. М. Настека. Київ, 1989. 158 с. URL: https://www.ae-lib.org.ua/texts/_das_nibelungen_lied_by_fuhmann_ua.htm
3. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. Львів, 1993. 312 с. URL:

http://lib.mdpu.org.ua/load/angliskii/Istora_zarubignoi_literaturi_Shapov_alova_M_S_i_dr.pdf

Допоміжна

1. Давиденко Г., Акуленко В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження : навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ, 2007. 248 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhoi_literatury_serednikh_vikiv_ta_doby_Vidrodzhennia.pdf?
2. Козлик І. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика) : навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2011. 344 с. URL: <http://surl.li/jvjr>
3. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: історико-естетичний нарис. Київ: Видавничий дім «КМ Академія». 2004. 360 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16808?show=full>

Запитання для самостійної роботи у гугл-формі

1. Чи можна вважати «Пісню про Нібелунгів» зразком героїчного епосу?
2. Які риси «Пісні про Нібелунгів» вказують на її фольклорне походження, а які – на літературний (авторський) характер?
3. Порівняйте жіночі образи в «Пісні про Нібелунгів» і «Пісні про Роланда».
4. У чому полягає принципова різниця між античним і середньовічним (героїчним) епосом?
5. Як називаються окремі епізоди (пісні), з яких складається епос про Нібелунгів?
6. Як називається у «Пісні про Нібелунгів» народ, яким правили у Вормсі три брати-королі?
7. Яка чарівна річ допомогла Зігфріду перемогти Брюнхільду?
8. Назвіть ім'я історичного прототипу короля гунів Етцеля.
9. Ким доводяться один одному Гунтер і Крімхільда?
10. Хто є автором знаменитої опери «Перстень Нібелунгів»?
11. Назвіть імена персонажів давньоісландської «Старшої Едди», які співвідносяться з Зігфрідом та Крімхільдою?
12. Що означає слово «Нібелунгі»? (якою є етимологія слова?)

Тема: ФАБЛЬО У СЕРЕДНЬОВІЧНІЙ МІСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Мета: сформуванню уявлення про роль фабльо у жанровій системі літератури середньовіччя, художні особливості цього жанру, його значення для становлення ренесансної літератури

Опорні поняття: міська література, фабльо, новела, шванк, мораль, дидактизм, анекдот, жанр, жанрова система, комічне, сміх.

ПЛАН

1. Місто як соціокультурний феномен Середньовіччя.
2. Своєрідність розвитку середньовічної міської літератури, її жанрова система.
3. Фабльо (фабліо) як жанр середньовічної французької літератури. Його варіації в інших національних літературах (італійська збірка «Новеліно», німецькі шванки та ін.).
4. Характер комічного у фабльо. Сюжети й герої.
5. Значення та своєрідність моралі у фабльо.
6. Типологія фабльо (прочитати: «Віллан-лікар», «Заповіт віслюка», «Попона, розрізана навпіл», «Про Аристотеля»).
7. Місце фабльо в середньовічній і ренесансній літературі.

Література

Основна

1. Англійські фабліо XIII століття / Пер. з сер.англ. Охріменко О. Київ, 2013. 127 с. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=KiUBP0KBkZ4C&printsec=frontcover&hl=uk#v=onepage&q&f=false>
2. Європейське Середньовіччя : літературний флорилегіум / Упорядник Б. Щавурський. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2020. 944 с.
3. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. Львів, 1993. 312 с. URL: http://lib.mdpu.org.ua/load/angliskii/Istora_zarubignoi_literaturi_Shapovalova_M_S_i_dr.pdf

Допоміжна

1. Давиденко Г., Акуленко В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження : навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ, 2007. 248 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhoi_literatury_serednikh_vikiv_ta_doby_Vidrodzhennia.pdf?
2. Козлик І. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика) : навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2011. 344 с. URL: <http://surl.li/jvjr>
3. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: історико-естетичний нарис. Київ: Видавничий дім «КМ Академія». 2004. 360 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16808?show=full>

Запитання для самостійної роботи у гугл-формі

1. Чому саме фабльо став найпопулярнішим жанром міської літератури?
2. Як співвідносяться між собою анекдот і фабльо, фабльо і фарс?
3. Як Ви уявляєте собі середньовічне місто?
4. Які культурно-історичні зрушення відбуваються у містах пізнього середньовіччя?
5. Чи можна вважати, що саме в містах було створено основний корпус середньовічних літературних творів?
6. Чим фабльо відрізняється від новел, фацецій і шванків?
7. Які риси фаблію передвіщають ренесансну літературу?
8. Чи є підстави порівнювати фаблію із релігійними притчами?
9. Якими були джерела фабльо?
10. Чому навчали фаблію своїх читачів?
11. Сформулюйте моральну основу фаблію, на якій ґрунтується їх дидактизм.
12. Чи вплинули фабльо на подальший розвиток світової літератури?

Семінарське заняття № 9

Тема: ТВОРЧИСТЬ ФРАНСУА ВІЙОНА

Мета: сформуувати уявлення про творчу особистість Франсуа Війона, художні особливості його творчості, її зв'язок із середньовічною жанровою системою, перехідний характер (від середньовіччя до Відродження).

Опорні поняття: балада, лірика, ліричний герой, маска, архітектоніка, автобіографізм, мотив, іронія, пародія, запозичення, традиція, ліричний автопортрет.

ПЛАН

1. Франсуа Війон як виразник кризи середньовічного світогляду, «останній поет-вагант».
2. Традиція середньовічної лірики і творчість Війона.
3. Основні мотиви лірики Війона (мотиви «колеса Фортуни», плинності життя та жіночої вроди, нещасливого кохання, смерті, які зрівнює всіх та ін.). Іронія та пародійний характер.
4. Розвиток жанру балади у творчості Війона («Суперечка між Війоном і його душею», «Суперечка серця й тіла Війона», «Балада долі», «Балада прикмет», «Балада повішених» та ін.).
5. «Малий заповіт», «Великий заповіт» і «Балади на злодійському жаргоні» (особливості архітектоніки).
6. Проблема автобіографізму та маски. Образ ліричного героя.
7. Вплив лірики Франсуа Війона на світову літературу ХХ століття.

Література

Основна

1. Війон В. Великий Тестамент та інші поезії / Пер. з фр. Л. Первомайського. Київ, 1973. 186 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Francois_Villon/Velykyi_Testament_ta_inshi_poezii_zbirka/
2. Франсуа Війон. Поезія / Пер. з фр. С. Гординського, Г. Кочура, Л. Первомайського // Література західноєвропейського Середньовіччя. Вінниця, 2003. С. 392–396. URL: https://www.ae-lib.org.ua/texts/villon_poesie_ua.htm

3. Європейське Середньовіччя : літературний флорілегіум / Упорядник Б. Щавурський. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2020. 944 с.

4. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. Львів, 1993. 312 с. URL: http://lib.mdpu.org.ua/load/angliskii/Istora_zarubignoi_literaturi_Shapovalova_M_S_i_dr.pdf

Допоміжна

1. Давиденко Г., Акуленко В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження : навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ, 2007. 248 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhoi_literatury_serednikh_vikiv_ta_doby_Vidrodzhennia.pdf

2. Козлик І. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика) : навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2011. 344 с. URL: <http://surl.li/jvjr>

3. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: історико-естетичний нарис. Київ: Видавничий дім «КМ Академія». 2004. 360 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16808?show=full>

Запитання для самостійної роботи у гугл-формі

1. З якою країною пов'язана творчість Франсуа Війона?
2. Як співвідносять автопортрет і маска у ліриці Війона?
3. Яким є основні мотиви поетичної творчості Війона?
4. Покажіть на прикладі конкретної поезії, як саме реалізується один із найбільш важливих, на Ваш погляд, мотивів?
5. Чому саме балада стала улюбленим жанром у творчості поета?
6. Назвіть характерні риси балади.
7. До якого роду літератури належить балада? Чому?
8. До яких жанрів тяжіє лірика Війона?
9. Чому Війона називали «останнім поетом-вагантом»?
10. Що дає підстави не вважати Війона, подібно до Данте чи Чосера, останнім середньовічним і першим ренесансним поетом?
11. Які поети наступних століть надихалися творчістю Війона?
12. У зв'язку з чим у XX столітті виникає інтерес до творчості Війона?

Семінарське заняття № 10

Тема: ПОЕМА ДАНТЕ АЛІГ'ЕРІ «БОЖЕСТВЕННА КОМЕДІЯ»

Мета: розкрити місце «Божественної комедії» Данте у розвитку європейської літератури, охарактеризувати особливості світогляду автора як представника доби переходу від середньовіччя до Відродження, художньо-естетичну своєрідність твору.

Опорні поняття: візія, комедія, трагедія, образ, автопортрет, поема, Ренесанс, гуманізм, символ, емблема, автобіографізм, архітектоніка, алегорія, терцина.

ПЛАН

1. Творча особистість Данте Аліг'єрі. Задум та історія створення поеми «Божественна комедія».
2. «Божественна комедія» як підсумок розвитку середньовічної думки і формування нового мислення людини доби Відродження. Художні традиції минулого й нові гуманістичні ідеали.
3. Жанрова своєрідність й архітектоніка «Божественної комедії».
4. Ідейна насиченість і публіцистична пристрасність. Автобіографізм поеми.
5. Різні плани змісту поеми: морально-релігійний, історико-політичний, біографічний. Багатозначність символіко-алегоричної системи Данте.
6. Образи героїв «Божественної комедії». Данте. Вергілій. Беатріче.
7. Мотиви й образи «Божественної комедії» у мистецтві Нового та Новітнього часу.

Завдання: прочитати частину першу «Пекло». Окремо звернути увагу на загальний устрій Пекла, а також на Пісні 1, 2, 3, 4 (образ Лімбу), 5 (образи Франчески і Паоло), 6 (образ Чвакала), 10 (образ Фарінати), 28 (образ Бертрана де Борна), 32, 33 (образ Уголіно), 34 (образи Люцифера; Іуди, Брута і Кассія).

Література

Основна

1. Данте. Божественна комедія / пер. з італ. Є. Дробязка. URL: http://www.ae-lib.org.ua/texts/dante_divina_comedia_ua.htm
(Покликання на аудіокнигу «Божественна комедія» Данте («Пекло», пер. Євгена Дробязка): <https://www.youtube.com/watch?v=vOveIfLZDXc>).
2. Давиденко Г., Акуленко В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження : навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ. 2007. 248 с. URL :https://shron1.chtyvo.org.ua/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhnoi_literatury_serednikh_vikiv_ta_doby_Vidrodzhennia.pdf?
3. Стріха М. Завершуючи подорож Данте (від перекладача). *Іноземна філологія*. 2014. № 127. Ч. 2. С. 18–25.
4. Шалагінов Б. Данте Аліг'єрі та його шедевр «Божественна комедія». *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2006. № 10. С. 8–12. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2242/Shalaginov_Dante.pdf?sequence=5&isAllowed=y

Допоміжна

1. Давиденко Г., Акуленко В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження : навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ, 2007. 248 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhoi_literatury_serednikh_vikiv_ta_doby_Vidrodzhennia.pdf?
2. Козлик І. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика) : навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2011. 344 с. URL: <http://surl.li/jvjr>
3. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: історико-естетичний нарис. Київ: Видавничий дім «КМ Академія». 2004. 360 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16808?show=full>

Запитання для самостійної роботи у гугл-формі

1. З яким італійським містом пов'язане життя Данте Аліг'єрі?
2. Чому Данте вважається поетом перехідної епохи від Середньовіччя до Відродження?
3. Які риси «Божественної комедії» свідчать про її середньовічний характер?

4. Якою є композиція поеми? З яких частин та скількох пісень складається «Божественна комедія»?
5. Які числівники відіграють особливу роль у побудові твору?
6. Яким бачить світ Данте? Якою уявляється йому будова землі?
7. Що вказує на новий гуманістичний пафос поеми Данте?
8. Які риси поеми Данте дають підстави вважати її автобіографічним твором?
9. Хто супроводжував Данте колами пекла? Хто відкриває йому дорогу до раю?
10. Як «Божественна комедія» співвідноситься з «Енеїдою» Вергілія?
11. Назвіть найважливіші, на Ваш погляд, мотиви поеми Данте.
12. Хто з послідовників і шанувальників поета додав епітет «Божественна» до його поеми?

Тема: СОНЕТ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ

Мета: охарактеризувати місце сонета у жанровій системі літератури Ренесансу, розкрити особливості італійського, французького, англійського жанрових різновидів сонету, тематично-мотивне розмаїття, поетикальні особливості жанрової форми сонета.

Опорні поняття: сонет, італійський сонет, французький сонет, англійський сонет, лірика, тверда строфічна форма, катрен, терцет, строфа, рима, схема римування, поетика, традиція, двовірш, тема, ідея, теза, антитеза.

ПЛАН

1. Генеза сонету у європейській літературі. Основні риси поетики жанру.
2. Своєрідність італійського сонету. Сонет у творчості Франческо Петрарки: особливості поетики, основні мотиви й теми.
3. Роль і місце сонетів у поетичній збірці Петрарки «Канцоньєре». Сонети 61, 107, 132, 162, 267, 312.
4. Французький сонет, його відмінність від італійського. Сонет у творчості П'єра де Ронсара: особливості поетики, основні мотиви й теми.
5. Сонети Ронсара «Від неї повіва холодною зимою...», «В любовнім морі я...», «Коли у старості зимовою порою...», «Мій вірше, не ридай!», «Узброєнням бичу дала природа ріг...», «Як тільки творчий дух камена запалила...».
6. Оригінальний характер англійського сонету.
7. Сонет у творчості Вільяма Шекспіра: особливості поетики, основні мотиви й теми. Сонети 8, 12, 55, 66, 77, 123, 144.

Література

Основна

1. Братко В., Паламар С. Сонет в історії української та світової літератури: метод. посібник. Київ. 2012. 128 с. – URL: http://undip.org.ua/files/docs/Bratko_2012.pdf

2. Петрарка Ф. Канцоньєре / Пер. з італ. А. Перепадя. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=594> (Завантажити «Канцоньєре» у форматах djvu або pdf також можна за покликанням: http://chtyvo.org.ua/authors/Francesco_Petrarca/Kantsoniere/)
3. Ронсар П. Сонети до Гелени / пер. з фр. М. Зерова. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books-zl/printoutof.php?id=335&bookid=0>
4. Сонети П'єра де Ронсара / пер. з франц. Ф. Скліяра. URL: <http://poeziya-ukrainy.com.ua/category/pyer-de-ronsar/> (Завантажити вибрану лірику П'єра де Ронсара у форматі djvu можна за покликанням: http://chtyvo.org.ua/authors/Ronsar_Pier_de/Liryka/)
5. Світанок. Із європейської поезії Відродження. Київ, 1978. 195 с. URL: http://chtyvo.org.ua/authors/Ronsar_Pier_de/Svitanok_Iz_ievropeiskoi_poezii_Vidrodzhennia_zbirka/
6. Шекспір В. Сонети (вибране) / пер. з англ. Д. Павличка. URL: http://aelib.org.ua/texts/shakespeare_the_sonnets_by_pavlychko_ua.htm
7. Шекспір В. Твори в шести томах / пер. з англ. Київ. 1984. Т. 6. 838 с. URL: http://chtyvo.org.ua/authors/William_Shakespeare/Tvory_v_shesty_tomakh_Tom_6/

Допоміжна

1. Давиденко Г., Акуленко В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження : навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ, 2007. 248 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhoi_literatury_serednikh_vikiv_ta_doby_Vidrodzhennia.pdf
2. Козлик І. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика) : навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2011. 344 с. URL: <http://surl.li/jvjrr>
3. Семен Г. Парадокс у сонетах В. Шекспіра. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2015. № 15. Т. 2 С. 132-134. URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v15/part_2/42.pdf
4. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст.: історико-естетичний нарис. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2004. 360 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16808?show=full>
5. Шекспірівський дискурс: збірник наук. праць / гол. ред. Торкут Н. М. *Запоріжжя*. 2010. Вип. 1. 294 с. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/10/SHekspirivskij-diskurs.pdf>

Запитання для самостійної роботи у гугл-формі

1. Чому сонет не набув поширення в Середньовіччі, а з'явився в добу Відродження?
2. Зі скількох віршованих рядів складається сонет?
3. Як розгортається думка в сонетній формі?
4. Які ще тверді строфічні форми ви можете назвати?
5. Чим у плані змісту та форми італійський сонет відрізняється від французького й англійського?
6. Які ще ліричні жанри, крім сонета, віднаходимо у поетичній творчості Франческо Петрарки?
7. На які дві частини можна розділити «Книгу пісень» Петрарки?
8. Як розвиває Петрарка тему кохання? У яких поетичних мотивах вона реалізується?
9. Що характеризує поетичне мислення П'єра Ронсара?
10. Яке місце посідають сонети у жанровій системі творчості Вільяма Шекспіра?
11. У чому полягає новаторський характер сонетів Шекспіра?
12. Здійсніть літературознавчий аналіз художнього тексту одного з сонетів Вільяма Шекспіра або підрядний переклад його оригінального тексту.

Тема: «ДЕКАМЕРОН» ДЖОВАННІ БОККАЧЧО ЯК РЕНЕСАНСНИЙ РОМАН

Мета: сформуванати уявлення про твір Джованні Бокаччо «Декамерон» як один з перших європейських ренесансних романів, своєрідність проблематики та поетики, художнього втілення гуманістичної картини світу та концепції людини.

Опорні поняття: новела, роман, алегорія, символічність, архітектоніка, психологізм, «Новеліно», рамка (обрамлення), текст у тексті, оповідач/розповідач, гуманізм.

ПЛАН

1. Місце творчості Джованні Боккаччо в історії ренесансної літератури. Її жанрове й тематичне різноманіття.
2. Задум та історія створення роману «Декамерон». Традиції італійської літератури (середньовічна збірка «Новеліно») та «Декамерон».
3. Жанрова своєрідність й архітектоніка збірки новел (роману в новелах) «Декамерон». Тематико-хронологічний поділ новел. Символіка чисел.
4. Функція рамки. Роль і функція Переднього слова автора й Післямови (Одавторської післямови).
5. Образи персонажів-оповідачів, їх символічний характер. Мотив «бенкету під час чуми».
6. Новаторство Боккаччо: психологізм, вишуканість форми, гуманістичний пафос, трагізм.
7. Роль «Декамерону» Боккаччо в історії розвитку європейського роману.

Завдання: обов'язково прочитати як мінімум наступні новели: оповідка перша першого дня, оповідка третя першого дня, оповідка перша четвертого дня, оповідка сьома шостого дня.

Покликання на текст

1. Повний текст українського перекладу «Декамерону» (пер. з італ. М. Лукаша): http://www.ae-lib.org.ua/texts/boccaccio_decameron_ua.htm
2. Оповідка перша першого дня (про сера Чапеллетто): http://www.ae-lib.org.ua/texts/boccaccio_decameron_ua.htm#01-01
3. Оповідка третя першого дня (про Мельхіседека і Саладіна): http://www.ae-lib.org.ua/texts/boccaccio_decameron_ua.htm#01-03
4. Оповідка перша четвертого дня (про Гізмонду і Гвіскардо): http://www.ae-lib.org.ua/texts/boccaccio_decameron_ua.htm#04-01
5. Оповідка сьома шостого дня (про мадонну Філіппу): http://www.ae-lib.org.ua/texts/boccaccio_decameron_ua.htm#06-07
6. Завантажити українські переклади «Декамерону» різних років видання й форматів можна за покликанням: <http://chtyvo.org.ua/authors/Bokkachcho/>

Література

Основна

1. Давиденко Г., Акуленко В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження : навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ, 2007. 248 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhoi_literatury_serednikh_vikiv_ta_doby_Vidrodzhennia.pdf
2. Козлик І. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика) : навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2011. 344 с. URL: <http://surl.li/jvjr>
3. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: історико-естетичний нарис. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2004. 360 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16808?show=full>

Допоміжна

1. Кочур Г. Джованні Боккаччо. URL: http://ae-lib.org.ua/texts/kochur_boccaccio_ua.htm
2. Снегір'ова В. Джованні Боккаччо. «Декамерон». Історико-культурний коментар у вивченні художнього твору, 8 клас. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2014. № 3. С. 15–17. URL: <https://is.gd/LeE7tL>

3. Хмель В. Апологія фривольного в «Декамероні» Бокаччо та сороміцькій ліриці українців. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Сер.: Філологічна. 2012. Вип. 28. С. 238–247. URL: <https://is.gd/PwwXcg>

Запитання для самостійної роботи у гугл-формі

1. У який час розгорталася творчість Джованні Боккаччо?
2. З якими містами Італії була пов'язана біографія митця?
3. У чому полягає принципова різниця між «Новеліно» й «Декамероном»?
4. Які історичні події відобразилися у сюжеті роману «Декамерон»?
5. Що пов'язує «Декамерон» Боккаччо із «Божественною комедією» Данте?
6. Окресліть проблемно-тематичну сферу роману.
7. Назвіть основні джерела сюжетів, з яких походять оповідки роману.
8. Охарактеризуйте особливості жанру новели. Чому, на Вашу думку, перший європейський ренесансний роман складається саме з новел?
9. Наведіть приклад ренесансного тлумачення образу людини на матеріалі однієї з оповідок (за власним вибором).
10. У чому виявляється гуманізм автора «Декамерону»?
11. Які твори світової літератури наступних епох наслідують композиційний принцип «Декамерону»?
12. У яких творах світової літератури, відомих вам, також присутній мотив «бенкету під час чуми»?

Семінарське заняття № 13

Тема: «ТРАГІЧНА ІСТОРІЯ ДОКТОРА ФАУСТА» КРІСТОФЕРА МАРЛО

Мета: охарактеризувати художню своєрідність трагедії англійського драматурга Крістофера Марло «Трагічна історія доктора Фауста» в контексті розвитку європейської літератури, зокрема, у зв'язку із еволюцією жанру трагедії.

Опорні поняття: *Ренесанс, ренесансний дуалізм, титанізм, жанр, трагедія, трагічне, вічний образ, конфлікт, дійова особа, кульмінація.*

ПЛАН

1. Творча особистість Крістофера Марло. Драматург і його час.
2. Значення трагедій Крістофера Марло в розвитку англійської ренесансної драми.
3. «Трагічна історія доктора Фауста» Марло як синтез середньовічних і гуманістичних традицій. Джерела й оригінальне авторське потрактування образу Фауста.
4. Своєрідність сюжету та композиції трагедії.
5. Фауст як уособлення ренесансного титанізму. Суперечливість образу головного героя.
6. Основні мотиви, узгоджені з образом центрального персонажа трагедії. Внесок Марло у розробку одного з «вічних образів» європейської літератури.
7. Образ Фауста в літературі Нового і Новітнього часу.

Література

Основна

1. Марло К. Трагічна історія доктора Фауста. Драматична поема / Пер. з англ. Є. Крижевич. *Всесвіт*. 1979. № 9. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Marlowe_Christopher/Trahichna_istoriia_doktora_Fausta.pdf
2. Давиденко Г., Акуленко В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження : навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ, 2007. 248 с.

URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhoi_literatury_serednikh_vikiv_ta_doby_Vidrodzhennia.pdf?

3. Козлик І. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика) : навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2011. 344 с. URL: <http://surl.li/jvjr>

Допоміжна

1. Георгієвська В. Творчість Крістофера Марло і жанр трагедії в англійській літературі доби Відродження : дис... канд. філол. наук : 10.01.04 / Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків, 2017. 232 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Heorhiievska_Valeriia/Tvorchist_Kristofera_Marlo_i_zhanr_trahedii_v_anhliiskii_literaturi_doby_Vidrodzhennia.pdf?

2. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку ХІХ ст.: історико-естетичний нарис. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2004. 360 с. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16808?show=full>

Запитання для самостійної роботи у гугл-формі

1. У контексті якої національної літератури потрібно розглядати творчість Крістофера Марло?
2. Назвіть характерні риси ренесансної драми.
3. Якими жанрами представлена драма доби Ренесансу?
4. Хто з ренесансних драматургів, крім Крістофера Марло, працював у жанрі трагедії?
5. У чому своєрідність концепції трагічного Крістофера Марло?
6. Як можна пояснити прагнення ренесансних авторів художньо обробляти вже відомі образи і сюжети?
7. Які риси Фауста є найважливішими з погляду Крістофера Марло?
8. Як Ви розумієте, що таке «вічний образ»?
9. У чому полягає сутність ренесансного гуманізму (визначальні риси)?
10. Як виявляється гуманізм автора у трагедії?
11. Які риси вказують на зв'язок твору із середньовічною театральною традицією?
12. У чому полягає титанізм Фауста?

Семінарське заняття № 14

Тема: РОМАН МІГЕЛЯ ДЕ СЕРВАНТЕСА «ДОН КІХОТ»

Мета: визначити характерні ознаки ренесансного роману у творі Мігеля де Сервантеса «Дон Кіхот», з'ясувати художню природу твору, його поетикальні особливості, жанрову своєрідність, визначити сутність новаторства Сервантеса-романіста, внесок письменника у еволюцію європейського роману.

Опорні поняття: Ренесанс, Реконкіста, інквізиція, маври, мориски, пасторальний роман, рицарський роман, пікаресний (шахрайський) роман, пародія, вічний образ, конфлікт, інтерпретація, інтертекстуальність, металітературність, гуманізм, ренесансний реалізм.

ПЛАН

1. Своєрідність доби Відродження в Іспанії: колоніальна експансія, феодално-католицька реакція, селянські повстання.
2. Провідні тенденції розвитку літератури іспанського Ренесансу, основні жанри та проблематика.
3. Сервантес як романіст, новеліст і драматург. Традиції і новаторство у творчості письменника, її жанрова еволюція.
4. Художня своєрідність роману Сервантеса «Дон Кіхот»: проблематика, провідні мотиви, особливості композиції та сюжетної побудови.
5. Жанрова природа твору: риси рицарського роману, їх трансформація й пародіювання.
6. Образ Дон Кіхота, його амбівалентність, конфлікт високих ідеалів і реального життя. Санчо Панса як типовий народний характер.
7. Гуманістичні погляди Сервантеса в «Дон Кіхоті».
8. Дон Кіхот як вічний образ світової літератури. Сутність поняття «донкіхотство». Основні художні інтерпретації образів Дон Кіхота і Санчо Панси.

Завдання: прочитати першу книгу роману повністю, знати зміст другої.

Мігель де Сервантес Сааведра. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі. Частина (книга) I / пер. з ісп. Миколи Лукаша (паперове видання: Сервантес Сааведра, М. де. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі. Київ 1995. 704 с.). Покликання на електронний примірник українського перекладу першої частини роману: http://www.ae-lib.org.ua/texts/cervantes_don_quijote_1_ua.htm

Література

Основна

1. Давиденко Г., Акуленко В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження : навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ, 2007. 248 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhnoi_literatury_serednikh_vikiv_ta_doby_Vidrodzhennia.pdf
2. Карповець М. Олександр Пронкевич. «Дон Кіхот»: роман – міф – товар. *Критика*. Серпень, 2019. URL: <https://krytyka.com/ua/reviews/don-kixhot-roman-mif-tovar> (рецензія на книжку: Олександр Пронкевич. «Дон Кіхот»: роман – міф – товар. Київ: НаУКМА; Аграр Медіа Груп, 2012).
3. Кочур Г. Сервантес і його «Дон Кіхот». URL: http://ae-lib.org.ua/texts/kochur_cervantes_ua.htm
4. Пастух Б. Дон Кіхот: божевілля vs розум. *Збруч*. 13.10.2017. URL: <https://zbruc.eu/node/71845> (рецензія на книжку: Мігель де Унамуну «Життя Дон Кіхота і Санчо за розповіддю Мігеля де Сервантеса Сааведри, яку пояснює і коментує Мігель де Унамуну / Пер. з ісп. Віктор Шовкун. Львів: Астролябія, 2017).

Допоміжна

1. Давиденко Г., Акуленко В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження : навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ, 2007. 248 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhoi_literatury_serednikh_vikiv_ta_doby_Vidrodzhennia.pdf
2. Козлик І. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика) : навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2011. 344 с. URL: <http://surl.li/jvjr>
3. Пронкевич О. Традиційні сюжети та образи в комерційній рекламі як засіб конструювання національної ідентичності // *Tertium non datur* :

проблема культурної ідентичності в літературно-філософському дискурсі XIX-XXI ст. : колективна монографія. 2014. С. 420–445. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/10843/Pronkevych_Tradytsiini_siuzhety.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Запитання для самостійної роботи у гугл-формі

1. У чому полягала своєрідність культурно-історичної ситуації у ренесансній Іспанії?
2. Які події іспанської історії знайшли відображення у біографії Сервантеса?
3. Назвіть характерні вияви гуманістичного руху та поширення ренесансних ідей в Іспанії у час життя і творчості Сервантеса.
4. Якою є історія задуму, написання і публікації роману «Дон Кіхот»?
5. Який популярний жанр літератури пізнього середньовіччя пародіюється у романі «Дон Кіхот»?
6. Окрім рицарського роману, риси яких жанрів містить «Дон Кіхот»?
7. Наведіть приклад вставної новели у романі «Дон Кіхот». Яку функцію вона виконує у романній оповіді?
8. У чому виявляється гуманізм автора в романі?
9. Чому твір Сервантеса прийнято вважати першим романом Нового часу?
10. Чому образи Дон Кіхота і Санчо Панси можна назвати парними? Порівняйте ці образи.
11. Чому Дон Кіхот і Санчо Панса набули рис вічних образів?
12. Як можна пояснити, що за своїми тиражами роман Сервантеса і сьогодні наближається до тиражів Біблії?

Семінарське заняття № 15

Тема: ТРАГЕДІЯ ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА «КОРОЛЬ ЛІР»

Мета: охарактеризувати художню своєрідність драматичних творів Вільяма Шекспіра, зокрема, трагедії «Король Лір», виявити риси ренесансного гуманізму і поетики, з'ясувати місце «Короля Ліра» серед інших творів англійського письменника.

Опорні поняття: Ренесанс, ренесансний дуалізм, жанр, трагедія, трагічне, комічне, вічний образ, конфлікт, дійова особа, кульмінація.

ПЛАН

1. Творчість Вільяма Шекспіра в контексті ренесансної літератури Англії.
2. Театр і драматургія часів Шекспіра. «Шекспірівське питання».
3. Еволюція жанру трагедії у творчості Вільяма Шекспіра. Шекспірівська концепція трагічного. Синтез трагічного й комічного. Основні принципи драматургічної композиції.
4. Сюжетна основа трагедії «Король Лір». Специфіка конфлікту.
5. Проблема духовної сутності й офіційного статусу людини у трагедії.
6. Композиція трагедії. Роль сюжетної лінії, пов'язаної з графом Глостером і його синами.
7. Принципи створення характерів у трагедії. Персоносфера трагедії як чітка впорядкована система. Образи доньок короля Ліра.
8. Місце короля Ліра в системі образів трагедії. Мотиви сліпоти й безумства. Гуманістичний пафос трагедії.
9. Король Лір як вічний образ. Мотиви й образи шекспірівської трагедії у мистецтві Нового та Новітнього часу.

Література

Основна

1. Колесник О. Людська та космічна правда в інтерпретації В. Шекспіра. *Вісник НАКККіМ*. 2014. № 1. С. 3–8. URL: <http://journals.uran.ua/visnyknakkkim/article/viewFile/137883/134836>

2. Колесник О. Художня інтерпретація міфологічних мотивів у «королі Лірі» В. Шекспіра. *Культура і сучасність*. 2013. № 1. С. 10–15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Kis_2013_1_4

3. Мельниченко В. «Король Лір»: трагедія розпаду світу. Трактатування короля Ліра. *НКЦУМ*. 26.09.14. URL: <http://ukrcentr.ru/kulturno-mistecka/do-450-richchya-z-dnya-narodzhennya-vilyama-shekspira>

4. Шекспір В. Король Лір / пер. з англ. М. Рильський // Шекспір В. Твори в шести томах / пер. з англ. Київ, 1986. Т. 5. С. 235–343. URL: https://www.ae-lib.org.ua/texts/shakespeare_king_lear_ua.htm

Допоміжна

1. Шекспірознавчі студії. Трагедії // Український шекспірівський портал. URL: <https://shakespeare.znu.edu.ua/uk/category/novini/shekspiroznavchi-studii/literaturoznavstvo/tragedii/>

2. Al Zoubi S. A Critical Study of William Shakespeares King Lear: Plot and Structure. *International Journal of English Language and Literature Studies*. 2019. Vol. 8. № 1. P. 14–18. URL: https://www.researchgate.net/publication/330166084_A_Critical_Study_of_William_Shakespeares_King_Lear_Plot_and_Structure

3. Maclean N. Episode, Scene, Speech, and Word: The Madness of Lear // *The Norman Maclean Reader*. Chicago. 2012. URL: https://press.uchicago.edu/books/maclean/nmr_lear.html

Запитання для самостійної роботи у гугл-формі

1. Назвіть «великі трагедії» Вільяма Шекспіра.
2. Як називався театр, пайщиком трупі якого був Шекспір?
3. Як можна пояснити виникнення «шекспірівського питання»?
4. Який варіант вирішення «шекспірівського питання» здається Вам найбільш переконливим?
5. У чому своєрідність шекспірівської концепції трагічного?
6. Поясніть, яке місце у еволюції Шекспіра-драматурга посідає трагедія «Король Лір»?
7. Чому взаємини короля Ліра з дочками викликають таку цікавість у глядачів і читачів трагедії протягом століть?
8. Чому образ короля Ліра набув вічних рис?
9. Яку функцію у трагедії виконує блазень і чому він зникає?
10. Яке значення у трагедії має образ бури?

11. У чому виявляється гуманізм автора?

12. Які з новаторських рис драматургії Шекспіра, на Ваш погляд, є визначальними?

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ ІЗ «ЗРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ» (ІІ СЕМЕСТР)

1. Література серед інших видів мистецтва. Основні теорії походження літератури. Періодизація світової літератури.
2. Своєрідність літератури Стародавнього Єгипту та Месопотамії. «Епос про Гільгамеша».
3. Особливості давньоєврейської літератури. Біблія як літературна пам'ятка, її місце у світовій літературі.
4. Поняття «антична література». Основні періоди античної літератури та їхня специфіка. Своєрідність давньогрецької літератури.
5. Міфологія як основне джерело античної літератури. Основні цикли давньогрецьких міфів.
6. «Гомерівське питання». Міфологічна й історична основа поем Гомера, їхня художня своєрідність і культурне значення.
7. Особливості сюжету та композиції «Іліади» Гомера. Головні образи поеми. Риси епічного стилю.
8. «Одіссея» Гомера як поема відкриття світу. Основні сюжетні лінії. Образ Одиссея. Міфологічна основа поеми.
9. Давньогрецька лірика класичного періоду (VII – VI століття до н.е.).
10. Історичні передумови зародження театру та драми у Стародавній Греції. «Вік Перікла».
11. Трагедія як провідний жанр давньогрецької літератури V ст. до н.е. Есхіл – «батько трагедії» (на вибір: «Перси», «Прометей закутий»).
12. Еволюція жанру трагедії у творчості Софокла. Проблема року та свободи людини в трагедії «Едіп-цар».
13. Новаторський характер трагедій Еврипіда (на вибір: «Медея», «Іполіт»). Значення творчості Еврипіда для розвитку європейської драми і театру.
14. Особливості давньогрецької комедії V ст. до н.е. Основні теми та мотиви творчості Аристофана (на вибір: «Хмари», «Жаби»).
15. Еллінізм як культурна епоха в історії античного світу. Особливості елліністичної літератури III – I століть до н.е.
16. «Нова аттична комедія», її структура, сюжети та персонажі. Новаторський характер комедій Менандра («Відлюдник»).

17. Римська література, її періодизація та своєрідність. Джерела й особливості давньоримської міфології.
18. Література доби принципату Августа. Творчість Вергілія. «Енеїда» як римський національний епос.
19. Література доби принципату Августа. Поезія Горация й Овідія.
20. Римський роман I – III ст. і його художні особливості (на вибір: «Сатирикон» Петронія, «Метаморфози, або Золотий осел» Апулея).
21. Середньовіччя як історико-культурна епоха. Своєрідність середньовічної літератури та її періодизація.
22. Література раннього Середньовіччя. Міфологія стародавніх германців, скандинавів і кельтів. Кельтський і германський епос (на вибір: саги про Кухуліна (уладський цикл), «Поема про Беовульфа»).
23. Середньовічний героїчний епос XI–XII ст. («Пісня про Роланда», «Пісня про мого Сіда»).
24. Середньовічний німецький епос XI–XII ст. («Пісня про Нібелунгів»).
25. Рицарська література. Лірика трубадурів і труверів. Міннезанг. На вибір: творчість Бернарта де Вентадорна, Бертрана де Борна, Вальтера фон дер Фогельвейде.
26. Рицарський роман: основні цикли, теми та мотиви. Романи про Трістана й Ізольду: джерела, зв'язок із кельтським фольклором і куртуазною культурою, основні мотиви.
27. Міська середньовічна література та її основні жанри. Фабльо (фабліо) як жанр середньовічної міської літератури
28. Поезія вагантів (голіардів) і її місце в історії середньовічної літератури.
29. Середньовічна драма та її основні жанри. Літургійна драма. Світська драма. Фарс.
30. Традиція середньовічної лірики і творчість Франсуа Війона. Основні мотиви й образи.
31. Епоха Відродження в історії європейської літератури. Своєрідність ренесансного світогляду. Ренесанс і Реформація.
32. Данте Аліґ'єрі – поет перехідної епохи від Середньовіччя до Відродження. Поема «Божественна комедія», її жанрова та композиційна своєрідність, середньовічні й ренесансні риси.

33. Відродження в Італії. Франческо Петрарка як «перший гуманіст». Ренесансний характер поетичної збірки «Канцоньєре». Образ Лаури. Образ ліричного героя.
34. Творчість Джованні Боккаччо. «Декамерон»: ренесансні мотиви, проблематика, жанрова своєрідність, традиція та новаторство.
35. Гуманістична література латинською мовою. Утопія як жанр ренесансної літератури. «Утопія» Томаса Мора: художня своєрідність, проблематика.
36. Література Північного Відродження. Гуманістична література латинською мовою. «Християнський гуманізм» Еразма Роттердамського. «Похвальне слово Глупоті»: поліжанрова природа твору, традиція «літератури про дурнів» і новаторство автора.
37. Відродження у Франції. Роман Франсуа Рабле «Гаргантюа та Пантагрюель»: народна сміхова традиція, ренесансні мотиви, проблематика, жанрова своєрідність.
38. Своєрідність англійської ренесансної літератури. «Шекспірівське питання». Драматургія Вільяма Шекспіра. На вибір: «Гамлет», «Макбет», «Король Лір».
39. Сонет у європейській літературі епохи Відродження. Сонет у творчості П'єра де Ронсара: особливості форми, основні мотиви й теми. Сонет у творчості Вільяма Шекспіра: особливості форми, основні мотиви й теми.
40. Ренесансний характер творчості Мігеля де Сервантеса. Роман «Дон Кіхот»: провідні мотиви, особливості композиції та сюжетної побудови, образи героїв.

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Давньогрецький театр формується у

1. VI ст. до н.е.;
2. V ст. до н.е.
3. IV ст. до н.е.
4. III ст. до н.е.
5. II ст. до н.е.

2. Урочистий вихід хора у давньогрецькій трагедії називається

1. парод
2. ексод
3. стасим
4. епісодій
5. пролог

3. Автором дидактичного епосу «Роботи і дні» є

1. Гесіод
2. Гомер
3. Есхіл
4. Софокл
5. Евріпід

4. Автором комедії «Жаби» є

1. Аристофан
2. Плавт
3. Сенека
4. Горацій
5. Апулей

5. «Іліада» Гомера розповідає про

1. гнів Ахілла
2. хитромудрість Одиссея
3. силу Геракла
4. суд Паріса
5. несправедливість Агамемнона

6. Одиссей мріяв повернутися

1. на Ітаку
2. на Крит
3. у Афіни
4. у Фіви
5. у Трою

7. Другого актора у трагедію ввів

1. Есхіл
2. Софокл
3. Евріпід
4. Аристофан
5. Гесіод

8. Прийомних батьків Едіпа звали

1. Поліб і Мєропа
2. Лай та Іокаста
3. Філемон і Бавкіда
4. Одіссей і Пенелопа
5. Гектор і Андромаха

9. Справжніх батьків Едіпа звали

1. Лай та Іокаста
2. Поліб і Мєропа
3. Філемон і Бавкіда
4. Одіссей і Пенелопа
5. Гектор і Андромаха

10. Трагедію «Перси» створив

1. Есхіл
2. Софокл
3. Евріпід
4. Аристофан
5. Гесіод

11. Трагедію «Прометей закутий» створив

1. Есхіл
2. Софокл
3. Евріпід
4. Аристофан
5. Гесіод

12. Поетичне змагання між Есхілом і Евріпідом відбувається у комедії

1. Аристофана
2. Плавта
3. Менандра
4. Есхіла
5. Евріпіда

13. Гомерові поеми складаються з віршів

1. гекзаметра
2. пентаметра
3. елегічного двовірша
4. ямбів
5. хореїв

14. Третього актора в трагедію ввів

1. Софокл
2. Есхіл
3. Евріпід
4. Аристофан
5. Гесіод

15. Остання пісня хора і його вихід з оркестри називається

1. ексо́д
2. парод
3. стасим
4. епісо́дій
5. пролог

16. «Іліада» Гомера складається з

1. 24 пісень
2. 12 пісень
3. 10 пісень
4. 8 пісень
5. 6 пісень

17. «Одіссея» Гомера складається з

1. 24 пісень
2. 12 пісень
3. 10 пісень
4. 8 пісень
5. 6 пісень

18. «Енеїда» Вергілія складається з

1. 12 пісень
2. 10 пісень
3. 8 пісень
4. 6 пісень
5. 3 пісень

19. Міфічне чудовисько, якого переміг Едіп, це

1. Сфінкс
2. Гідра
3. Сирена
4. Горгона
5. Сцилла

20. У обладунках Ахілла виступив під Троєю

1. Патрокл
2. Одісей
3. Аякс
4. Агамемнон
5. Менелай

21. Від рук Гектора загинув друг Ахілла

1. Патрокл
2. Одісей
3. Аякс
4. Агамемнон
5. Менелай

22. На якому предметі у «Іліаді» Гомера зображене життя мирного міста?

1. щиті
2. столі
3. стіні
4. кораблі
5. Троянському коні

23. Хто, за «Енеїдою» Вергілія, придумав Троянського коня?

1. Одісей
2. Аякс
3. Патрокл
4. Ахілл
5. Менелай

24. Автором книги «Георгіки» є

1. Вергілій
2. Горацій
3. Катулл
4. Сенека
4. Нерон

25. Публій Вергілій Маррон жив за часів правителя

1. Октавіана Августа

2. Нерона
3. Калігули
4. Цезаря
5. Костянтина

26. Автором книги «Буколіки» є

1. Вергілій
2. Горацій
3. Катулл
4. Сенека
5. Нерон

27. Автором твору «Метаморфози, або Золотий осел» є

1. Апулей
2. Горацій
3. Катулл
4. Сенека
5. Нерон

28. «Пісня про Роланда» – це героїчний епос

1. французький
2. іспанський
3. німецький
4. кельтський
5. ісландський

29. «Пісня про мого Сіда» – це героїчний епос

1. іспанський
2. французький
3. німецький
4. кельтський
5. ісландський

30. «Пісня про Нібелунгів» – це героїчний епос

1. німецький
2. французький
3. іспанський
4. кельтський
5. ісландський

31. «Божественна комедія» Данте складається з

1. 3 частин
2. 4 частин

3. 5 частин
4. 6 частин
5. 7 частин

32. Вважається, що закінчив життя на шибениці

1. Франсуа Війон
2. Данте Аліг'єрі
3. Франческо Петрарка
4. Франсуа Рабле
5. Джованні Бокаччо

33. Автором роману «Гаргантюа і Пантагрюель» є

1. Франсуа Рабле
2. Данте Аліг'єрі
3. Франческо Петрарка
4. Франсуа Війон
5. Джованні Бокаччо

34. Автором «Божественної комедії» є

1. Данте Аліг'єрі
2. Франсуа Війон
3. Франческо Петрарка
4. Франсуа Рабле
5. Джованні Бокаччо

35. Автором «Книги пісень» є

1. Франческо Петрарка
2. Данте Аліг'єрі
3. Франсуа Війон
4. Франсуа Рабле
5. Джованні Бокаччо

36. Автором роману «Декамерон» є

1. Джованні Бокаччо
2. Данте Аліг'єрі
3. Франческо Петрарка
4. Франсуа Рабле
5. Франсуа Війон

37. Автором роману «Дон Кіхот» є

1. Мігель Сервантес
2. Данте Аліг'єрі
3. Франческо Петрарка

4. Франсуа Рабле
5. Джованні Бокаччо

38. За легендою, був сліпим співцем-рапсодом

1. Гомер
2. Гесіод
3. Есхіл
4. Софокл
5. Евріпід

39. Давньогрецький театр сформувався на основі культу бога

1. Діоніса
2. Зевса
3. Аполлона
4. Гермеса
5. Гефеста

40. Місця для глядачів у давньогрецькому театрі називалися

1. театрон
2. орхестра
3. скена
4. котурни
5. парод

41. «Іліада» та «Одіссея» побутували виключно в усній формі до

1. VI ст. до н.е.
2. V ст. до н.е.
3. IV ст. до н.е.
4. III ст. до н.е.
5. II ст. до н.е.

42. Вперше обробив середньовічну легенду про Доктора Фаустуса у своїй трагедії

1. Крістофер Марло
2. Франсуа Війон
3. Мігель Сервантес
4. Вільям Шекспір
5. Лопе де Вега

43. Із театром «Глобус» була пов'язана творча діяльність

1. Вільяма Шекспіра
2. Франсуа Війона
3. Мігеля Сервантеса

4. Крістофера Марло
5. Лопе де Вега

44. Мігель Сервантес представляє ренесансну літературу

1. Іспанії
2. Італії
3. Франції
4. Німеччини
5. Англії

45. Жанр утопії представляє жанрову систему

1. Ренесансу
2. середньовіччя
3. античності
4. бароко
5. класицизму

46. Франсуа Рабле представляє ренесансну літературу

1. Франції
2. Італії
3. Іспанії
4. Німеччини
5. Англії

47. Джованні Бокаччо представляє ренесансну літературу

1. Італії
2. Іспанії
3. Франції
4. Німеччини
5. Англії

48. Вільям Шекспір представляє ренесансну літературу

1. Англії
2. Італії
3. Франції
4. Німеччини
5. Іспанії

49. Слово «ренесанс» означає

1. відродження
2. занепад
3. перлина неправильної форми
4. враження

5. вираження

50. Доба Ренесансу в Європі триває

1. з XIV по початок XVII століття
2. з V по XIII століття
3. у XVIII столітті
4. з XVII по початок XIX століття
5. у першій половині XIX століття

51. У якому творі Вільяма Шекспіра герой ставить п'єсу, яка ніколи не може бути зіграна акторами до кінця?

1. «Гамлет»
2. «Отелло»
3. «Ромео і Джульєтта»
4. «Король Лір»
5. «Макбет»

52. Яку п'єсу Вільяма Шекспіра називають «чорною» або «шотландською»?

1. «Макбет»
2. «Отелло»
3. «Ромео і Джульєтта»
4. «Король Лір»
5. «Гамлет»

53. У якому творі Вільяма Шекспіра батько потерпає від невдячності своїх дочок?

1. «Король Лір»
2. «Отелло»
3. «Ромео і Джульєтта»
4. «Гамлет»
5. «Макбет»

54. У якому творі Вільяма Шекспіра закохана пара стає заручницею ворожнечі між двома родинами?

1. «Ромео і Джульєтта»
2. «Отелло»
3. «Гамлет»
4. «Король Лір»
5. «Макбет»

55. Федра – головна героїня трагедії

1. Евріпіда

2. Софокла
3. Есхіла
4. Аристофана
5. Феокріта

56. Міф про Едіпа належить до

1. фіванського циклу
2. троянського циклу
3. циклу міфів про аргонавтів
4. циклу міфів про богів-олімпійців
5. циклу міфів про титанів

57. У античній трагедії доля героя залежить від

1. року
2. допомоги богів
3. власного вибору
4. обставин народження
5. особливостей виховання

58. У фіналі поеми «Іліада» Ахілл все-таки віддає тіло Гектора його батьку царю Трої

1. Пріаму
2. Анхізу
3. Лаю
4. Егею
5. Дедалу

59. Слово «трагедія» має етимологічне значення

1. пісня цапів
2. пісня веселого натовпу
3. скрепи, якими фіксуються разом частини корабля
4. слово, оповідь
5. розуміння

60. Перші університети з'явилися у середньовічній Європі у

1. XII столітті
2. X столітті
3. VIII столітті
4. V столітті
5. II столітті

61. Зигфрід, Брюнхільда, Кримхільда – герої

1. «Пісні про Нібелунгів»

2. «Пісні про Роланда»
3. «Пісні про мого Сіда»
4. «Старшої Едди»
5. «Пісні про Беовульфа»

62. Прекрасну дружину царя Менелая, через яку почалася, за міфами, Троянська війна, звали

1. Елена
2. Андромаха
3. Федра
4. Антігона
5. Пенелопа

63. Має умовну назву «фоліо 1623 року» перше післясмертне видання творів

1. Вільяма Шекспіра
2. Франсуа Війона
3. Мігеля Сервантеса
4. Крістофера Марло
5. Лопе де Вега

64. Жанр, у якому з максимальною повнотою розкрився ліричний талант Вільяма Шекспіра

1. сонет
2. елегія
3. еклога
4. пісня
5. ода

65. Провів багато років у турецькому полоні

1. Мігель Сервантес
2. Франсуа Рабле
3. Вільям Шекспір
4. Франческо Петрарка
5. Лопе де Вега

66. Кохану поета у поетичній книзі Данте Аліґ'єрі «Нове життя» звати

1. Беатріче
2. Лаура
3. Дульсінея
4. Ізольда
5. Джульєтта

67. Кохану поета у поетичній книзі Франческо Петрарки «Книга пісень» звати
1. Лаура
  2. Беатріче
  3. Дульсінея
  4. Ізольда
  5. Джульєтта
68. Подія, яка ділить поезії «Книги пісень» Франческо Петрарки на дві частини
1. Смерть Лаури
  2. Народження Лаури
  3. Вінчання Лаури
  4. Зрада Лаури
  5. Хвороба Лаури
69. Література середньовіччя характеризується
1. теоцентричністю
  2. антропоцентричністю
  3. природоцентричністю
  4. наукоцентричністю
  5. культом мистецтва
70. Література античності характеризується
1. антропоцентричністю
  2. теоцентричністю
  3. природоцентричністю
  4. наукоцентричністю
  5. культом мистецтва
71. Автором трагедії «Едіп-цар» є
1. Софокл
  2. Есхіл
  3. Евріпід
  4. Аристофан
  5. Гесіод
72. Автором трагедії «Іполіт» є
1. Евріпід
  2. Есхіл
  3. Софокл
  4. Аристофан
  5. Гесіод

73. Автором трагедії «Медея» є

1. Евріпід
2. Есхіл
3. Софокл
4. Аристофан
5. Гесіод

75. Автором комедії «Хмари» є

1. Аристофан
2. Евріпід
3. Есхіл
4. Софокл
5. Менандр

76. Автором комедії «Жаби» є

1. Аристофан
2. Евріпід
3. Есхіл
4. Софокл
5. Менандр

77. «Нову аттичну комедію» представляє творчість

1. Менандра
2. Аристофана
3. Евріпіда
4. Есхіла
5. Софокла

78. «Сатирикон» Петронія належить до літератури

1. римської
2. давньогрецької
3. месопотамської
4. давньоєврейської
5. шумеро-аккадської

79. Вергілій, Овідій, Горацій жили у період

1. Августа
2. Перікла
3. Пісістрата
4. Нерона
5. Костянтина

80. Автором роману «Метаморфози, або Золотий осел» є

1. Апулей
2. Петроній
3. Вергілій
4. Сенека
5. Горацій

81. Автором комедії «Відлюдник» є

1. Менандр
2. Аристофан
3. Евріпід
4. Есхіл
5. Софокл

82. Творчість поета Бертрана де Борна належить до літератури

1. середньовічної Франції
2. Давньої Греції
3. Давнього Риму
4. Візантії
5. ренесансної Італії

83. Поезія вагантів належить до літератури

1. середньовіччя
2. античності
3. Ренесансу
4. бароко
5. класицизму

84. Автором «Божественної комедії» є

1. Данте Аліг'єрі
2. Франческо Петрарка
3. Франсуа Війон
4. Бертран де Борн
5. Лопе де Вега

85. Автором твору «Похвальне слово Глупоті» є

1. Еразм Роттердамський
2. Франсуа Рабле
3. Томас Мор
4. Мігель Сервантес
5. Вільям Шекспір

86. Автором твору «Утопія» є

1. Томас Мор
2. Франсуа Рабле
3. Еразм Роттердамський
4. Мігель Сервантес
5. Вільям Шекспір

87. Майстром французького сонета доби Відродження був

1. П'єр Ронсар
2. Вільям Шекспір
3. Франческо Петрарка
4. Данте Аліґ'єрі
5. Еразм Роттердамський

88. Майстром італійського сонета доби Відродження був

1. Франческо Петрарка
2. Вільям Шекспір
3. П'єр Ронсар
4. Данте Аліґ'єрі
5. Еразм Роттердамський

89. Майстром англійського сонета доби Відродження був

1. Вільям Шекспір
2. П'єр Ронсар
3. Франческо Петрарка
4. Данте Аліґ'єрі
5. Еразм Роттердамський

90. Життя і творчість Софокла були пов'язані з містом

1. Афіни
2. Фіви
3. Спарта
4. Дельфи
5. Сіракузи

91. Ясон і Медея – головні персонажі однієї з трагедій

1. Евріпіда
2. Софокла
3. Есхіла
4. Аристофана
5. Менандра

92. Покровитель мистецтва і митців часів принципату Октавіана Августа

1. Меценат

2. Перікл
3. Пісістрат
4. Сократ
5. Горацій

93. «Енеїда» Вергілія написана

1. гекзаметром
2. пентаметром
3. ямабми
4. хорейми
5. елегійним двовіршем

94. Найчастіше Енея у поемі Вергілія «Енеїда» характеризує епітет

1. благочестивий
2. хитромудрий
3. бистроногий
4. порфіроносний
5. блискучий

95. Карфагенську царицю, яка закохалася у Енея, звали

1. Дідона
2. Андромаха
3. Креуса
4. Лавінія
5. Гекуба

96. У своїй книзі «Буколіки» Вергілій наслідує давньогрецького поета

1. Феокріта
2. Гесіода
3. Алкея
4. Піндара
5. Анакреонта

97. У своїй книзі «Георгіки» Вергілій наслідує давньогрецького поета

1. Гесіода
2. Феокріта
3. Алкея
4. Піндара
5. Анакреонта

98. У своїй книзі «Енеїда» Вергілій наслідує давньогрецького поета

1. Гомера
2. Гесіода

3. Феокріта
4. Алкея
5. Піндара

99. Олів'є, Турпен, Ганелон – персонажі

1. «Пісні про Роланда»
2. «Пісні про мого Сіда»
3. «Пісні про Нібелунгів»
4. «Молодшої Едди»
5. «Пісні про Беовульфа»

100. Вергілій написав «Енеїду» на замовлення

1. Августа
2. Юлія Цезаря
3. Нерона
4. Калігули
5. Тиберія

101. Король франків Карл – один з центральних персонажів

1. «Пісні про Роланда»
2. «Пісні про мого Сіда»
3. «Пісні про Нібелунгів»
4. «Молодшої Едди»
5. «Пісні про Беовульфа»

102. Фабліо – це жанр середньовічної літератури

1. Франції
2. Італії
3. Іспанії
4. Англії
5. Німеччини

103. «Віллан-лікар», «Заповіт віслюка», «Попона, розрізана навпіл» – це приклади

1. фабліо
2. новели
3. легенди
4. казки
5. притчи

104. «Малий заповіт», «Великий заповіт», «Балади на злодійському жаргоні» – це твори

1. Франсуа Війона

2. Бертрана де Борна
3. Франческо Петрарки
4. Данте Аліґ'єрі
5. Джованні Боккаччо

105. Назвав «Комедію» Данте Аліґ'єрі «божественною»

1. Джованні Боккаччо
2. Франсуа Війон
3. Бертран де Борн
4. Франческо Петрарка
5. Франсуа Рабле

106. Читав лекції, присвячені творчості Данте Аліґ'єрі

1. Джованні Боккаччо
2. Франсуа Війон
3. Бертран де Борн
4. Франческо Петрарка
5. Франсуа Рабле

107. «Балада долі», «Балада прикмет», «Балада повішених» – це твори

1. Франсуа Війона
2. Джованні Боккаччо
3. Бертрана де Борна
4. Франческо Петрарки
5. Франсуа Рабле

108. «Від неї повіва холодною зимою...», «В любовнім морі я...», «Коли у старості зимовою порою...», «Мій вірше, не ридай!», «Узброєнням бику дала природа ріг...», «Як тільки творчий дух камена запалила...» – це поезії

1. Бертрана де Борна
3. Франсуа Війона
2. Джованні Боккаччо
4. Франческо Петрарки
5. Франсуа Рабле

109. Яку літературу пародіює Мігель Сервантес у романі «Дон Кіхот»?

1. елліністичні романи
2. рицарські романи
3. героїчний епос
4. апокрифічну літературу
5. фаблію і шванки

110. Де відбувається дія у романі Мігеля Сервантеса «Дон Кіхот»?

1. сучасна автору Іспанія
2. середньовічна Франція
3. Давня Греція
4. Давній Рим
5. ренесансна Італія

111. Образ, що є парним щодо образу Дон Кіхота у романі Мігеля Сервантеса

1. Санчо Панса
2. Дульсінея Тобоська
3. герцог
4. хазяїн трактиру
5. герцогиня

112. Театр у Афінах носив ім'я бога

1. Діоніса
2. Зевса
3. Аполлона
4. Гермеса
5. Посейдона

113. Відомості про становлення античної драми містить трактат Аристотеля

1. «Поетика»
2. «Риторика»
3. «Герменевтика»
4. «Фізика»
5. «Логіка»

114. Сліпого провидця, який у трагедії Софокла «Едіп-цар» назвав причину пошесті, що уразила Фіви, звали

1. Тіресій
2. Поліб
3. Лай
4. Креонт
5. Полінік

115. У трагедії «Едіп-цар» центральний персонаж дізнається, що його дружина Іокаста є його

1. матір'ю
2. сестрою
3. дочкою
4. тіткою

5. племінницею

116. Батька центрального героя поеми Вергілія «Енеїда» звали

1. Анхіз
2. Пріам
3. Лай
4. Поліб
5. Дедал

117. «Божественна комедія» Данте Аліг'єрі написана

1. гекзаметром
2. елегійним двовіршем
3. терцинами
4. ямбами
5. олександрійським віршем

118. Провідником Данте пеклом виступив у «Божественній комедії»

1. Вергілій
2. Гомер
3. Есхіл
4. Гесіод
5. Горацій

119. Кого виніс з палаючої Трої Еней на власних плечах у поемі Вергілія «Енеїда»?

1. батька Анхіза
2. дружину Креусу
3. царя Пріама
4. царицю Гекубу
5. сина Асканія

120. У якому столітті до н.е. жив Вергілій?

1. I
2. II
3. III
4. IV
5. V

121. Якій сфері людської діяльності присвячена книга Вергілія «Георгіки»?

1. сільському господарству
2. мистецтву
3. освіті

4. військовій справі
5. судовій справі

122. У якому столітті була записана «Пісня про Роланда»?

1. XII
2. XI
3. X
4. IX
5. VIII

123. З ким у реальній дійсності зіткнувся ар'єргард війська Карла Великого, так що ця подія знайшла відображення у французькому героїчному епосі

1. басками
2. маврами
3. морісками
4. іспанцями
5. каталонцями

124. У якій провінції Іспанії відбувається дія у романі Мігеля Сервантеса «Дон Кіхот»?

1. Ламанча
2. Валенсія
3. Кордова
4. Гранада
5. Севілья

125. Як називаються строфи, у які об'єднуються десятискладові асонансні вірші «Пісні про Роланда»?

1. лесси
2. терцини
3. катрени
4. децими
5. сонети

126. Ким доводились один одному Крімхільда і Гунтер у «Пісні про Нібелунгів»?

1. брат і сестра
2. чоловік і дружина
3. батько і дочка
4. тітка і племінник
5. зять і невістка

127. Що було визначальним для літературної творчості середньовіччя?

1. жанровий канон
2. античний зразок
3. фантазія автора
4. міфологічна основа
5. релігійні переживання

128. Естетична категорія міри була основною для мистецтва

1. античності
2. середньовіччя
3. Ренесансу
4. класицизму
5. бароко

129. Міфологічна основа була визначальною для літератури

1. античності
2. середньовіччя
3. Ренесансу
4. класицизму
5. бароко

130. Анонімність митця була характерною ознакою літератури

1. середньовіччя
2. античності
3. Ренесансу
4. класицизму
5. бароко

131. На чолі ахейського війська у поемі «Іліада» зображений цар

1. Агамемнон
2. Пріам
3. Едіп
4. Менелай
5. Поліб

132. Трагедія і комедія виникають в контексті літератури

1. давньогрецької
2. месопотамської
3. давньоримської
4. європейської середньовічної
5. європейської ренесансної

133. Сонет як ліричний жанр формується в контексті літератури

1. європейської середньовічної
2. месопотамської
3. давньоримської
4. давньогрецької
5. європейської ренесансної

134. Гомерівські поеми за жанром є

1. героїчним епосом
2. елліністичним романом
3. давньогрецькою трагедією
4. аттичною комедією
5. дидактичним епосом

135. Твір Есхіла «Прометей закутий» за жанром є

1. давньогрецькою трагедією
2. елліністичним романом
3. героїчним епосом
4. аттичною комедією
5. дидактичним епосом

136. Твір Софокла «Антигона» за жанром є

1. давньогрецькою трагедією
2. елліністичним романом
3. героїчним епосом
4. аттичною комедією
5. дидактичним епосом

137. Твір Гесіода «Роботи і дні» за жанром є

1. дидактичним епосом
2. елліністичним романом
3. давньогрецькою трагедією
4. аттичною комедією
5. героїчним епосом

138. Твір Менандра «Відлюдник» за жанром є

1. аттичною комедією
2. елліністичним романом
3. давньогрецькою трагедією
4. героїчним епосом
5. дидактичним епосом

139. Твір Апулея «Метаморфози, або Золотий осел» за жанром є

1. елліністичним романом

2. героїчним епосом
3. давньогрецькою трагедією
4. аттичною комедією
5. дидактичним епосом

140. Твір Евріпіда «Медея» за жанром є

1. давньогрецькою трагедією
2. елліністичним романом
3. героїчним епосом
4. аттичною комедією
5. дидактичним епосом

141. Твір Софокла «Едіп-цар» за жанром є

1. давньогрецькою трагедією
2. елліністичним романом
3. героїчним епосом
4. аттичною комедією
5. дидактичним епосом

142. У трагедії Есхіла «Прометей закутий» прикував героя до скелі, підкоряючись наказу Зевса,

1. Гефест
2. Гермес
3. Посейдон
4. Арес
5. Аполлон

143. Хор у трагедії Есхіла «Прометей закутий» складається з

1. океанід
2. німф
3. муз
4. мойр
5. сирен

144. Епічні формули, повтори, ідеалізація персонажів, ретардація, прив'язка подій до минулого «золотого століття» – характерні ознаки

1. героїчного епосу
2. елліністичного роману
3. давньогрецької трагедії
4. аттичної комедії
5. дидактичного епосу

145. Давньогрецька лірика формується у

1. VII ст. до н.е.
2. V ст. до н.е.
3. III ст. до н.е.
4. I ст. до н.е.
5. I ст. н.е.

146. Який жанр не знаходимо у творчості Вільяма Шекспіра

1. містерія
2. історична хроніка
3. комедія
3. трагедія
4. драма-феєрія
5. сонет

147. З окремих новел складається твір

1. Джованні Боккаччо «Декамерон»
2. Мігеля Сервантеса «Дон Кіхот»
3. Еразма Роттердамського «Похвальне слово Глупоті»
4. Франсуа Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель»
5. Томаса Мора «Утопія»

148. Десять оповідачів знаходимо у творі

1. Джованні Боккаччо «Декамерон»
2. Мігеля Сервантеса «Дон Кіхот»
3. Еразма Роттердамського «Похвальне слово Глупоті»
4. Франсуа Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель»
5. Томаса Мора «Утопія»

149. Вирушають у подорож до Оракула Священної Пляшки герої

1. «Гаргантюа і Пантагрюеля» Франсуа Рабле
2. «Дон Кіхота» Мігеля Сервантеса
3. «Похвального слова Глупоті» Еразма Роттердамського
4. «Декамерона» Джованні Боккаччо
5. «Утопії» Томаса Мора

150. Всебічно використовуються традиції карнавальної культури у творі

1. «Гаргантюа і Пантагрюель» Франсуа Рабле
2. «Дон Кіхот» Мігеля Сервантеса
3. «Похвальне слово Глупоті» Еразма Роттердамського
4. «Декамерон» Джованні Бокаччо
5. «Утопія» Томаса Мора

151. Поєднати християнські ідеї з античними традиціями намагалися

автори літератури

1. Відродження
2. античності
3. середньовіччя
4. класицизму
5. бароко

152. Релігійна драма, міраклъ, містерія виникають в контексті літератури

1. середньовіччя
2. античності
3. Відродження
4. класицизму
5. бароко

153. Активний розвиток жанрів трагедії та комедії в новому художньому контексті відбувається у літературі

1. Відродження
2. античності
3. середньовіччя
4. класицизму
5. бароко

154. Книгодрукування – це винахід доби

1. Відродження
2. античності
3. середньовіччя
4. класицизму
5. бароко

155. Вчені-гуманісти з'являються у європейській культурі у добу

1. Відродження
2. античності
3. середньовіччя
4. класицизму
5. Просвітництва

156. Жанри новели і роману посідають центральне місце в літературі

1. Відродження
2. античності
3. середньовіччя
4. класицизму
5. бароко

157. Данте Аліґ'єрі, Франческо Петрарка і Джованні Бокаччо своїм походженням пов'язані з містом

1. Флоренція
2. Мілан
3. Венеція
4. Рим
5. Парма

158. Найраніше ренесансні явища з'являються у культурі

1. Італії
2. Іспанії
3. Франції
4. Німеччини
5. Англії

159. Старший сучасник Шекспіра, який написав трагедію на основі середньовічної легенди про чорнокнижника Фауста

1. Крістофер Марло
2. Френсіс Бекон
3. Пилип Сідні
4. Едмунд Спенсер
5. Томас Кід

160. Роки життя Вільяма Шекспіра

1. 1564-1616
2. 1547-1616
3. 1494-1553
4. 1313-1375
5. 1469-1536

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Давиденко Г., Акуленко В. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження : навч. посібник для студ. ВНЗ. Київ, 2017. 248 с.
2. Козлик І. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика) : навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2011. 344 с.
3. Пащенко В., Пащенко Н. Антична література : підручник для студ. вищ. навч. закладів. – Київ, 2008. 718 с.
4. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ сторіччя : історико-естетичний нарис : навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ. 2013. 366 с.
5. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження : навчальний посібник. Київ, 2011. 476 с.

Допоміжна

1. Антична література. Греція. Рим. Хрестоматія / упоряд.: Михед Г., Якубіна Ю. Київ, 2006. 952 с.
2. Білоус П., Левченко Г. Вступ до літературознавства : навч. посіб. Київ, 2011. 334 с.
3. Блум Г. Західний канон : книги на тлі епох / пер. з англ. під заг. ред. Р. Семківа. Київ, 2007. 720 с.
4. Європейське Середньовіччя : літературний флорилегіум / упоряд. Б. Щавурський. Тернопіль, 2020. 944 с.
5. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. Т.1 : А – Л / Авт.-уклад. Ю. Ковалів. Київ, 2007. 608 с.
6. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. Т.2 : М – Я / Авт.-уклад. Ю. Ковалів. Київ, 2007. 624 с.
7. Фрай Н. Великий код: Біблія і література / Пер. з англ. І. Старовойт. – Львів, 2010. 347 с.
8. A Dictionary of Literary Terms and Literary Theory / Edited by J. A. Cuddon ; revised by C. E. Preston : fourth edition. Oxford, 1998. 1024 p.
9. Beaty J., Booth A., Hunter J. P., Mays K. J. The Norton Introduction to Literature : 8th ed. New York, 2002. 2218 p.

Інтернет ресурси:

1. Сайт ЖДУ імені Івана Франка. URL: <http://www.zu.edu.ua/>
2. Електронна бібліотека ЖДУ імені Івана Франка. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/>
3. Бібліотека світової літератури. Оригінали й переклади. URL: www.ae-lib.org.ua
4. Бібліотека української і світової літератури. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/>
5. Вільна онлайн-бібліотека україномовної літератури. URL: <https://chtyvo.org.ua/>
6. Project Gutenberg: Free eBooks. URL: <https://www.gutenberg.org/>
7. Бібліотека світової літератури. URL: <https://openlibrary.org/>

Навчальне видання

Астрахан Наталя Іванівна

Закалюжний Леонід Володимирович

**ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
ІЗ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
«ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА»
(ЧАСТИНА 1. АНТИЧНІСТЬ - ВІДРОДЖЕННЯ)
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**